



Meddelande om förstärkt förvaltning av EU:s södra sjögränser

Justitiedepartementet

2007-02-04

Dokumentbeteckning

KOM (2006) 733

Meddelande från kommissionen - Förstärkt förvaltning av Europeiska unionens södra sjögränser

Sammanfattning

Mot bakgrund av det exceptionellt höga migrationstrycket mot EU:s södra sjögränser, föreslår kommissionen att åtgärder ska vidtas för att bekämpa olaglig invandring, skydda flyktingar och stärka kontrollen av de yttre sjögränserna.

Åtgärderna syftar bland annat till att stärka Frontex kapacitet, förbättra informationsutbytet med medlemsstaternas migrationssambandsmän, inrätta ett kustbevakningsnätverk i Medelhavsområdet, inrätta ett europeiskt gränsövervakningssystem samt tillhandahålla grupper med experter på mottagande.

Regeringen instämmer i att den nuvarande situationen kräver åtgärder på såväl nationell som europeisk nivå. Vi måste dock se de enskilda konkreta förslagen till åtgärder, innan vi kan ta ställning till dessa.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

1.1.1 Inledning

Migrationstrycket mot EU:s medlemsstater i Medelhavsområdet och Atlantområdet har under de senaste åren varit högre än någonsin tidigare.

Situationen kräver åtgärder på såväl nationell som europeisk nivå, dels för att upprätthålla den reglerade invandringen till Schengenområdet, dels för att förhindra nya tragedier med migranter som förolyckas på vägen dit.

Kommissionen föreslår en tvådelad strategi med:

- Operativa åtgärder som kan genomföras omgående för att bekämpa olaglig invandring, skydda flyktingar och stärka kontrollen av de yttre sjögränserna.
- Uppföljning och förstärkande av samarbetet med tredjeländer i samband med associeringsavtalen och den europeiska grannskapspolitikens handlingsplaner liksom i samband med Cotonouavtalet.

Det föreliggande meddelandet fokuserar på den första delen av denna tvådelade strategi och innehåller kommissionens rekommendationer för att förbättra förvaltningen av unionens södra sjögränser.

Förhållandet till de tredjeländer som är ursprungs- eller transitländer och frågan om roten till den olagliga invandringen behandlas i kommissionens meddelande ”Den övergripande strategin för migration efter ett år: På väg mot en samlad europeisk migrationspolitik”.

1.1.2 Maximering av Frontex kapacitet

En av Frontex huvuduppgifter är att utarbeta riskanalyser och för detta arbete måste byrån ha tillgång till relevanta informationskällor. För närvarande saknar Frontex direkt tillgång till den information som samlas in av medlemsstaternas nätverk av migrationssambandsmän. Kommissionen föreslår därför en ändring av förordning (EG) nr 377/2004 om inrättande av ett nätverk av sambandsmän för invandring, för att ge Frontex tillgång till denna information samt låta Frontex och kommissionen delta i nätverkets möten. Kommissionen anser vidare att sambandsmän stationerade i tredjeländer ska kunna utföra uppgifter åt kommissionen, Frontex och andra medlemsstater än den egna, men konstaterar samtidigt att detta förslag kräver fortsatta överläggningar med medlemsstaterna.

Vad gäller gemensamma operationer uppmanar kommissionen Frontex att överväga möjligheten att fortlöpande genomföra kontrollinsatser utmed unionens södra sjögränser, särskilt under perioden från våren till senhösten 2007. En sådan åtgärd skulle leda till bordning av flera båtar med irreguljära migranter ombord och bidra till att liv räddas till sjöss, men skulle också ha en avskräckande effekt och därmed minska trycket på denna del av de yttre gränserna. Detta bör dock göras med hänsyn till riskerna med en omledning av migrationsströmmarna och därmed en förflyttning av migrationstrycket till andra medlemsstater eller tredjeländer.

1.1.3 Nya verktyg för nästa generation av den integrerade gränsförvaltningen

I genomförbarhetsstudien ”Medsea”, som presenterades av Frontex i juli 2006, framhölls behovet av ett permanent kustbevakningsnätverk för unionens södra gränser. Kommissionen anser att ett sådant nätverk skulle innebära ett verkligt mervärde, genom att medlemsstaterna kan samordna sina bevakningsscheman, förena sina civila och militära resurser samt utbyta strategisk och taktisk information i realtid. Nätverket bör inrättas och förvaltas av Frontex tillsammans med medlemsstaterna i regionen snarast möjligt.

För att förbättra övervakningen av de södra sjögränserna anser kommissionen att ett europeiskt gränsövervakningssystem bör inrättas, i enlighet med Frontex genomförbarhetsstudie. Detta system kunde i ett första skede syfta till att sammankoppla de befintliga nationella övervakningssystem, men i ett andra skede ersätta dessa system.

En utmaning för hanteringen av blandade migrationsströmmar är den initiala bedömningen av de enskilda fallen – både av personer som söker internationellt skydd och av personer som kan komma att återsändas till sina ursprungs- eller transitländer. Kommissionen menar att medlemsstater vars kapacitet på området är särskilt ansträngd bör få använda sig av andra medlemsstaters sakkunskap och personal. Kommissionen vill därför undersöka möjligheten att inrätta en mekanism för snabbt tillhandahållande av experter från medlemsstaterna, främst för tolktjänster, hantering av enskilda fall och sakkunskap om ursprungslandet.

1.1.4 Den praktiska tillämpningen av internationell havsrätt

Kommissionen avser att presentera en studie om internationell havsrätt med särskild tillämpning på Medelhavsområdet. Studien är främst en analys av brister i lagstiftningen och tar upp frågor som skulle kunna undersökas närmare. Exempel på sådana är vilket förfarande som ska tillämpas vid bordande av fartyg som transporterar irreguljära migranter, vilken hamn som ska anses lämpligast att gå in i efter räddningsinsatser till sjöss eller bordning samt om skyldigheten att tillhandahålla internationellt skydd ska delas upp mellan stater som deltar i bordnings-, sök- och räddningsinsatser.

1.1.5 Maximerad användning av EU:s ekonomiska medel

Gemenskapsbudgeten kommer att användas för att finansiera Frontex verksamhet (t.ex. gemensamma operationer, inrättande av ett kustbevakningsnätverk, snabbinsatsgrupper), fonderna i migrationsramprogrammet, det sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling samt en förberedande insats för ”Migrationshantering eller aktiv solidaritet”, som syftar till att stödja medlemsstaterna att klara av mottagandet av irreguljära migranter som anländer sjövägen.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa 2006/07:FPM37

Kommissionens meddelande saknar den konkretionsgrad som krävs för att kunna bedöma förslagets eventuella effekt på relevanta svenska regler.

1.3 Budgetära konsekvenser

Kommissionens meddelande saknar den konkretionsgrad som krävs för att kunna bedöma förslagets eventuella budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Regeringen instämmer i att den nuvarande situationen kräver åtgärder på såväl nationell som europeisk nivå. Vi måste dock se de enskilda konkreta förslagen, innan vi kan ta ställning till dessa.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vid rådets (rättsliga och inrikes frågor) möte den 4-5 december 2006 välkomnade medlemsstaterna meddelandet och Frontex roll betonades.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu okända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Kommissionens meddelande har inte remitterats.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionens meddelande presenterades vid rådets (rättsliga och inrikes frågor) möte den 4-5 december 2006. Den fortsatta behandlingen är osäker. Sannolikt kommer enskilda konkreta initiativ att tas i behöriga fora (rådsarbetsgrupper, Frontex styrelse eller i dialog mellan kommissionen och Europaparlamentet).

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Meddelandet i sig föranleder inga beslut.

3.3 Fackuttryck/termer

2006/07:FPM37

Frontex: Den europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser